

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Mazur Lilian,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mazur Lilian împotriva lui Gușan Ion, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Mit Piramida” cu privire la încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Mazur Lilian și menținută hotărârea din 13 septembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-1103/23
NR. PIGD 2-18209021-01-2ra-02082023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) (în redacția legii până la modificările operate prin Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

04 martie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Mazur Lilian,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *Judecătorii*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 decembrie 2017, Mazur Lilian, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Gușan Ion, solicitând încasarea sumei, dobânzii de întârziere și compensare cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că în anul 2014 a devenit proprietarul terenului de pământ pentru construcții cu nr. cadastral *****, situat în *****.

3. Având intenția de a construi o casă particulară, la 30.09.2014, a obținut certificat de urbanism, apoi a obținut un proiect de execuție și autorizația de construcție. Nefiind specialist în construcții a căutat o companie de încredere care să se ocupe de aceasta. La recomandarea unui prieten, l-a contactat pe pârâțul Gușan Ion, ultimul fiind caracterizat drept o persoană serioasă și responsabilă, cu experiență bogată în acest domeniu, care deținea și conducea firma de construcție „Mit Piramida” SRL. În luna februarie a anului 2015 s-a întâlnit cu pârâțul pentru a discuta și a conveni asupra condițiilor ridicării construcției. La aceeași întâlnire, pârâțul i-a comunicat că va fi nevoie de o sumă care nu depășește 25 000 de Euro, sumă ce include costul materialelor de construcție și lucrările.

4. La 04 mai 2015, Gușan Ion, împreună cu echipa sa, au demarat lucrările de construcție a imobilului de pe adresa: *****.

5. Primele materiale de construcție în sumă de 72100 de lei au fost procurate personal de către reclamant, prin intermediul unor vecini, însă pârâțul prin diferite argumente, într-un mod insistent, l-a convins că serviciile vecinilor nu merită atenție. Din suma de 72100 de lei au fost procurate și aduse la șantier următoarele materiale de construcție: piatră but în sumă de 13600 de lei; 49 m³ bloc de calcar în sumă de 32200 de lei; nisip și prundiș în sumă de 3300 de lei, respectiv 6000 de lei și 17 m³ de beton în sumă de 17000 de lei.

6. Reclamantul și-a dat acordul ca pârâțul Gușan Ion să-l aprovizioneze cu: materialele acestuia, șantier, cu condiția argumentării cheltuielilor și achizițiilor printr-un cec/facturi sau chitanțe.

7. Reclamantul a menționat că sistematic se întâlnea cu pârâtul pentru a-i transmite diferite sume bănești pentru materialele și lucrările efectuate. Fiecare sumă transmisă o fixa (nota) într-un carnet sub semnătura pârâtului că a primit acești bani.

8. Din cauza regimului său de muncă supraîncărcat, nu putea verifica la șantier cantitatea materialelor achiziționate, fapt pentru care, controlul calității lucrărilor, la propunerea pârâtului, a fost încredințată șefului de șantier pe nume Anatolie, ulterior aflând că de fapt ultimul este fratele și finul de cununie al pârâtului Gușan Ion.

9. Referitor la cheltuielile pentru materialele de construcție în formă documentară (facturi, chitanțe sau cecuri), reclamantul a menționat că de fiecare dată de la pârât primea rapoarte pe suport de hârtie în format A4, scrise personal de către acesta, unde erau descifrate cum au fost cheltuiți banii, și anume: pe ce și câte materiale de construcție au fost utilizate pentru imobilul ce se construia, iar la solicitarea sa când i se va elibera dovezile de plată (facturi, cecuri, chitanțe), permanent primea de la pârât diferite scuze. Pentru pretinsele servicii a achitat pârâtului o sumă în mărime totală de 612 394 de lei.

10. Pe la sfârșitul lunii iulie 2015, reclamantul a aflat că SRL „Mit Piramida” este o companie care de fapt nici nu deține licență în domeniul construcțiilor. Deși a insistat să i se prezinte contractul care trebuia să-l primească la prima întâlnire, totuși nu l-a obținut. Într-un final Gușan Ion, în calitate de administrator al companiei nominalizate, i-a înmănat o scrisoare de garanție. Trezindu-i bănuieli, l-a informat pe pârât că, începând cu luna august 2015, stopează lucrările de construcție.

11. Pentru a verifica câte materiale de construcție s-au folosit și ce lucrări s-au efectuat în realitate de către pârât (inclusiv care este costul acestora), pentru ridicarea imobilului la casa particulară *P+IE din str. ******, la 21 octombrie 2015, a solicitat SRL „SAVIM - Com” efectuarea unei expertize de constatare tehnico-științifică.

12. În perioada 21 octombrie 2015 – 11 noiembrie 2015, a fost efectuată expertiza tehnico-științifică a nivelului de finalizare al diferitor lucrări a imobilului. Pentru volumul de lucrări efectuate de facto și confirmate în Raportul de constatare tehnico-științifică seria ***** nr.***** , pârâtului, Gușan Ion, urma a-i fi achitată doar suma de 428 402 lei, pe când ultimului i-a fost achitată suma de 612 394 de lei.

13. Deși pârâtul i-a prezentat pentru cheltuielile înregistrate cecuri, ce confirmă suma de 38 855 lei, însă de fapt ultimului i-a fost transmisă suma de 96 202 lei.

14. Reclamantul consideră că pârâtul, profitând de lipsa sa de competență și de timp, prin mijloace dolosive a dobândit ilegal de la dânsul suma de 183 992 de lei (612 394 – 428 402 = 183 992), cauzându-i un prejudiciu material considerabil.

15. Pentru efectuarea lucrărilor de construcție, pârâtul Gușan Ion a solicitat să fie achiziționate și o serie de utilaje, pentru care a fost cheltuită suplimentar suma de 1800 de lei.

16. Toate încercările reclamantului de a-și recupera suma, pretins dobândită de către pârât în mod ilegal, în mărime totală de 183 992 de lei, s-au soldat cu eșec.

17. În viziunea lui Mazur Lilian pârâtul Gușan Ion a profitat în mod ilicit de mijloacele sale bănești, constituind o îmbogățire fără justă cauză.

18. Reclamantul consideră că pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, în conformitate cu prevederile art.619 din Codul civil, Gușan Ion urmează să-i achite și o dobândă de întârziere în mărime de 16 559,28 de lei.

19. În contextul enunțat, Mazur Lilian a solicitat admiterea acțiunii și încasarea din contul lui Gușan Ion în beneficiul său a sumei de 183 992 de lei, 1800 de lei pentru utilajele nereturnate, a dobânzii de întârziere în mărime de 16 559,28 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 6070,53 de lei.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

20. Prin hotărârea din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea civilă depusă de Mazur Lilian.

21. La 04 decembrie 2019, Mazur Lilian a declarat apel împotriva hotărârii din 07 noiembrie 2019.

22. Prin decizia din 16 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Mazur Lilian, s-a casat integral hotărârea din 07 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în prima instanță, în alt complet de judecată.

23. Prin încheierea protocolară din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu SRL „Mit Piramida” (f.d.64, vol.II).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

24. Prin hotărârea din 13 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea civilă depusă de Mazur Lilian.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

25. La 11 octombrie 2022, Mazur Lilian, reprezentat de avocata Tălămbuță Angela, a declarat apel (nemotivat), iar la 30 noiembrie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 13 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii sale, precum și încasarea din contul intimatului/pârât cheltuielile de judecată în sumă de 12600 de lei pentru efectuarea expertizei judiciare nr.433-438 din 22 martie 2022, inclusiv și a taxei de stat suportate la depunerea acțiunii în sumă de 10623 de lei.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

26. Prin decizia din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Mazur Lilian și menținută hotărârea din 13 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

27. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de respingere a acțiunii civile constatând că, Mazur Lilian este proprietarul terenului de pământ cu nr. cadastral *****, situat în *****, suprafața căruia constituie ***** *ha*, ca urmare a încheierii contractului de vânzare-cumpărare din 20.05.2014 (f.d.14-15, 16, vol. I).

28. Instanțele au reținut că potrivit explicației reclamantului Mazur Lilian dânsul a avut un acord cu Gușan Ion, care este administratorul companiei „MIT Piramida” SRL, prin care ultimul și-a asumat obligația de ridicare/construire a unei case de locuit individuale pe terenul situat în *****, obținând în acest sens certificatul de urbanism pentru proiectare nr. ***** din 30.09.2014 și autorizația de construire nr. ***** din 12.02.2015 (f.d.17, 18, vol. I). Prin scrisoarea-garanție din 13.07.2015, Gușan Ion, în calitate de reprezentant oficial (director) al SRL „MIT Piramida”, s-a oferit drept garant oficial al lucrărilor de construcție al clădirii din *****, al cărui proprietar este Mazur Lilian.

29. Instanțele de judecată au subliniat că garanția menționată se răspândește asupra primului ciclu de construcție (fundament + clădit + planșeu). Din conținutul înscrisului respectiv rezultă că achitarea oficială a fost refuzată de către proprietar (f.d.19, vol. I). De asemenea, din declarațiile lui Mazur Lilian reiese că dânsul pretinde că a achitat pârâtului Gușan Ion, pentru serviciile de construcție a casei, o sumă în mărime de 612 394 de lei. La fel, din explicațiile reclamantului rezultă că lucrările de construcție al casei sale particulare au fost efectuate până la sfârșitul anului 2015, ulterior dânsul a stopat lucrările pe motiv că firma „MIT Piramida” SRL nu deține licență în domeniul construcțiilor.

30. Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au precizat că potrivit Raportului de constatare tehnico-științifică seria ***** nr. *****, întocmit de

către expertul tehnic *****, la 11 noiembrie 2015, s-a concluzionat că volumul și costul lucrărilor de construcție efectuate de către „MIT Piramida” SRL la casa particulară situată în *****, constituie 428 402 de lei (f.d.29-45, vol. I).

31. Instanțele de judecată au remarcat că în prezentul litigiu reclamantul Mazur Lilian pretinde că pârâtul Gușan Ion s-a îmbogățit pe seama dânsului fără justă cauză, solicitând în acțiunea depusă încasarea diferenței de bani achitată și primită în sumă de 183 992 de lei.

32. De asemenea, instanțele de judecată au notat că potrivit Raportului de constatare tehnico-științifică seria ***** nr. ***** se atestă că la data examinării vizuale a obiectului, clădirea (construcția) prezenta o construcție parter + etaj (P+1E) (f.d.30-45, vol. I), iar din conținutul certificatului de urbanism pentru proiectare rezultă că aceasta a fost solicitată pentru construirea casei individuale de locuit (P+1E).

33. Instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate concluziile instanței de fond precum că primul ciclu de construcție (după cum se indică în scrisoarea-garanție) a fost executat, fapt care nu a fost negat de către reclamantul Mazur Lilian, or, din conținutul acțiunii civile ultimul nu a manifestat obiecții în privința calității construcției, dimpotrivă acesta și-a întemeiat pretențiile pe faptul că pârâtul Gușan Ion s-ar fi îmbogățit fără justă cauză din contul său, cu restituirea sumei pretins achitate în plus în mărime de 183 992 de lei.

34. Cu trimitere la prevederile art.8 alin.(1) și (2), art.514, art.572 alin.(1),(2), art. 1389 alin. (1) din Codul civil (în redacția legii în vigoare până la 01.03.2019), instanța de apel a considerat ca fiind juste constatările primei instanțe precum că Mazur Lilian nu a probat faptul că pârâtul Gușan Ion a obținut o îmbogățire fără justă cauză pe seama dânsului, care drept efect ar genera o obligație pentru ultimul de a-i restitui reclamantului prestațiile ce nu i se cuvin. Or, îmbogățirea fără justă cauză reprezintă faptul juridic prin care patrimoniul unei persoane este mărit pe seama patrimoniului altei persoane, fără ca pentru aceasta să existe un temei juridic.

35. În circumstanțele stabilite, instanța de apel a rezumat că Mazur Lilian nu a făcut dovada îmbogățirii fără juste cauze prin prisma dispozițiilor art.1389 alin.(1) Cod civil, în vigoare până la 01 martie 2019.

36. Cu trimitere la prevederile art.210 alin.(1), art. 211 alin. (1) și (2) din Codul civil, în vigoare până la 01 martie 2019, și art.122 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a concluzionat că faptul transmiterii pretinsei sume de bani (considerată ca fiind îmbogățire fără justă cauză) lui Gușan Ion, apelantul/reclamant Mazur Lilian își întemeiază acțiunea doar pe înscrisurile din agendă sa, în care a efectuat anumite însemnări (cu simboluri grafice sub formă de cifre) în dreptul cărora sunt efectuate semnături, precum și scrisoarea-garanție

din 13.07.2015 întocmită de către administratorul „MIT Piramida” SRL, Gușan Ion (f.d.99-100, vol.I).

37. Instanța de apel a remarcat că din conținutul Raportului de expertiză judiciară nr.***** din 22.03.2022 cert se atestă faptul că semnăturile din cele 3 pagini, datate cu 5, 7 și 8 februarie, în număr de 16, 18 și 5 semnături, au fost executate de către Gușan Ion, a cărui modele de scris și semnături au fost prezentate (f.d.148-155, vol. II). De altfel, această circumstanță nici nu a fost negată de către intimat.

38. Instanța de apel a subliniat că pentru a fi considerat valabil actul juridic este necesară întrunirea a două elemente definitorii și anume: consimțământul subiectului privind nașterea raportului juridic civil și cauza actului juridic, adică obiectivul urmărit la încheierea unui asemenea act.

39. În împrejurările stabilite, instanța de apel nu a reținut ca dovezi justificative înscrisurile (mențiunile scrise) efectuate în agenda lui Gușan Ion (f.d.20, 20 verso), or, acestea nu întrunesc condițiile pentru valabilitatea unui act juridic civil, care să genereze obligații pentru părți, respectiv în temeiul mențiunilor efectuate nicidecum nu pot lua naștere raporturile obligaționale. Mai mult ca atât, aceste înscrisuri nu pot fi calificate ca fiind acțiuni concludente de primire a sumelor de bani; dispoziții de plată și totodată nu demonstrează transmiterea propriu-zisă al mijloacelor bănești de către Mazur Lilian, deoarece din conținutul acestora nu poate fi identificat subiectul care le-a oferit; scopul recepționării acestora; nu este indicată unitatea monetară; data eliberării/recepționării mijloacelor bănești; nu este clar în ce condiții aceste înscrisuri au fost efectuate și cu ce scop, fapt ce face imposibil a stabili relevanța acestor notițe în raport cu prezenta cauză. De asemenea, înscrisurile respective mai conțin și anumite rectificări.

40. La fel, instanța de apel a apreciat critic și înscrierile prezentate de către Mazur Lilian intitulate „*Materiale*”; „*Lucrul*”, or, din conținutul acestora de asemenea nu este clar în ce condiții acestea au fost efectuate, nu conțin date cu privire la tangența cu litigiul în cauză, nefiind indicat că pretinsele materiale și lucrul efectuat au fost utilizate anume în vederea ridicării construcției disputată în speță. Pe lângă acestea nu pot fi calificate drept acte juridice, având în vedere faptul că din conținutul acestora lipsește un raport obligațional.

41. Cu referire la alegațiile apelantului Mazur Lilian precum că nu s-a ținut cont de facturile prezentate, instanța de apel a notat că facturile respective nu urmează a fi apreciate de sine stătător, ci urmează a fi apreciate în raport cu alte mijloace de probă, iar în esența aceste facturi evidențiază doar procurarea unor materiale de construcții, nefiind indicat cine este beneficiarul acestora și destinația acestor materiale de construcție. Mai mult, facturile date nu demonstrează faptul că materialele de construcție procurate au fost transmise lui Gușan Ion în vederea

efectuării lucrărilor de construcție al imobilului amplasat pe adresa *****, în condițiile descrise de către reclamantul Mazur Lilian.

42. Nu au fost reținute argumentele apelantului Mazur Lilian referitor la rapoartele de expertiză efectuate de către expertul judiciar *****, prezentate în cadrul procesului penal, or, atât timp cât în speță nu s-a demonstrat faptul că între părțile în litigiu ar fi existat un raport juridic obligațional, iar Mazur Lilian nu a probat transmiterea lui Gușan Ion a mijloacelor bănești în mărime de 612394 de lei, în acest sens argumentele apelantului au fost considerat declarative, nefiind probate în acest sens. Cu atât mai mult, Mazur Lilian nu a invocat obiecții în privința calității construcțiilor efectuate, dar pretinde asupra faptului că volumul lucrărilor de construcție efectuate de către „Mit Piramida” SRL nu corespund cu cele stabilite inițial, deși probe în acest cu privire la existența unui acord al părților, nu a fost prezentat.

43. Instanța de apel a considerat întemeiată concluzia primei instanțe precum că Mazur Lilian nu a prezentat probe din care să rezulte că între reclamant și Gușan Ion a avut loc un raport juridic de antrepriză/executare a lucrărilor, în urma realizării căruia să rezulte că intimatul precum ar avea față de Mazur Lilian o obligație pecuniară în mărime 183992 de lei, care rezultă din îmbogățirea fără justă cauză, precum și nu a demonstrat faptul transmiterii sumei de 612394 de lei.

44. Cât privește argumentele lui Mazur Lilian precum că instanța de fond la emiterea soluției adoptate nu a luat în calcul scrisoarea-garanție din 13.07.2015 semnată de către Gușan Ion, instanța de apel a considerat că acest înscris nu generează obligații, or, intimatul/pârât a acționat în calitate de administrator al SRL „Mit Piramida”, față de care Mazur Lilian nu a înaintat pretenții patrimoniale, fiind indicat expres „*Gușan Ion, fiind reprezentant oficial (director) al SRL „MIT Piramida”*”, iar în ceea ce privește indicarea de către Gușan Ion al datelor personale din buletinul de identitate, instanța de apel le-a apreciat că acestea au fost efectuate cu scopul identificării administratorului și nicidecum cu asumarea a obligațiilor personale în raport cu reclamantul. De asemenea, instanța de apel a accentuat că în înscrisul nominalizat, Gușan Ion a efectuată și mențiunea „*Achitarea oficială a fost refuzată de către proprietar*”, astfel fiind cert că aceste declarații veridicitatea cărora nu a fost pusă la îndoială de către reclamantul Mazur Lilian, combat alegațiile acestuia precum că Gușan Ion ar fi avut obligații față de reclamant în ceea ce privește prezentarea unor facturi, care să elucideze într-un mod cert operațiunile efectuate pentru care au fost direcționate mijloacele bănești. Mai mult ca atât, în lipsa unui contract de antrepriză/efectuare a lucrărilor, care să identifice cu suficientă claritate volumul/întinderea drepturilor și obligațiilor părților, reclamantul Mazur Lilian nu poate invoca încălcarea a careva drepturi ale sale, atât timp cât acesta nu a

demonstrat că în temeiul pretinsului acord care a fost stabilit între părți, Gușan Ion a avut obligația de a procura materiale de construcții, sau că a primit sumele bănești, or, instanța în aceste condiții este în imposibilitate de a stabili obligații ale părților în acest sens, fiind astfel inadmisibilă justificarea lipsei propriei diligențe ale reclamantului în ceea ce privește încheierea contractului.

45. Din cele stabilite, instanța de apel a concluzionat că Mazur Lilian nu a demonstrat faptul că pârâtul Gușan Ion ar fi obținut o îmbogățire fără justă cauză, or, lucrările dosarului nu atestă cu certitudine faptul că între părți ar fi existat un raport obligațional contractual.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

46. La 13 iulie 2023, Mazur Lilian a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii, cu încasarea din contul lui Gușan Ion în beneficiul său a sumei de 183992 de lei, 1800 de lei pentru utilajele nereturnate, a dobânzii de întârziere în mărime de 16559,28 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată în sumă de 12600 de lei pentru efectuarea expertizei judiciare nr.433-438 din 22.03.2022, inclusiv a taxei de stat achitate la depunerea acțiunii în mărime de 5312 lei.

SOLICITĂRILE RECURENTULUI

47. În susținerea recursului Mazur Lilian a indicat că potrivit art.1389 alin.(1) din Codul civil, persoana care, fără temei legal sau contractual a dobândit ceva de la o altă persoană este obligată să restituie acestei persoane ceea ce a primit. Acțiunea este bazată pe principiul îmbogățirii fără juste cauze de către Gușan Ion, la caz fiind întrunite condițiile materiale pentru a determina existența unei îmbogățire ilegale din partea intimatului și anume: există o diminuare a patrimoniului său; mărirea patrimoniului intimatului și diminuarea patrimoniului său ,au o cauză unică. Intimatul Gușan Ion nu dorește să restituie banii achitați acestuia, ultimul acumulând față de dânsul a datoriei în sumă de 183992 de lei.

48. Cu intimatul nu a încheiat un contract în sensul prevăzut de art.210 alin.(1) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, potrivit cărora trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului, cu toate acestea de la începutul construcției a insistat asupra

încheierii contractului, și litigiul dat s-a iscat anume din motivul neîncheierii contractului, unde drept urmare, intimatul a eliberat garanția, pe care instanțele de judecată ierarhic inferioare, nu au apreciat-o drept probă pertinentă și concludentă.

49. Prin garanția respectivă Gușan Ion (f.d.19) recunoaște că are o obligație față de recurent și că își asumă executarea acestei obligații de construcției a casei constituie act juridic.

50. În viziunea recurentului, garanția eliberată de intimatul Gușan Ion este subsemnată ca persoană fizică, iar pe viceversa garanției sunt datele din buletinul de identitate ale ultimului, cu semnătura olografă a acestuia ca persoană fizică, și nu în calitate persoană juridică după cum reține instanța. Prin urmare, garanța nominalizată, întocmită personal de către Gușan Ion, are valoare juridică.

51. Deși, instanțele de judecată ierarhic inferioare fac trimitere la Raportul de expertiză judiciară nr.***** din 22.03.2022, precum că semnăturile din cele 3 pagini, au fost efectuate la 5, 7 și 8 februarie, în număr de 16, 18 și 5 semnături, de către Gușan Ion, a cărui modele de scris și semnături au fost prezentate (f.d.148-155, vol. II), totuși nu califică semnăturile respective ca probe, dar le apreciază critic.

52. La fel, au fost apreciate critic și înscrierile menționate în agenda sa, din motiv că nu întrunesc condițiile pentru valabilitatea unui act juridic civil, care să genereze obligații pentru părți, respectiv în temeiul mențiunilor efectuate nicidecum nu pot lua naștere raporturile obligaționale.

53. Consideră că înscrierile prezentate drept probe, confirmă veridicitatea circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cauzei. Modul în care au fost dobândite aceste înscrieri sunt legale, intimatul Gușan Ion personal a semnat primirea mijloacelor bănești de la el, fapt confirmat și prin Raportul de expertiză judiciară nr.***** din 22.03.2022.

54. *În drept*, din esența recursului rezultă că Mazur Lilian și-a întemeiat recursul generic la prevederile art.432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), invocând încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

55. La 02 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Gușan Ion copia recursului declarat de Mazur Lilian, cu informarea despre necesitatea prezentării obligatorii a referinței, sub sancțiunea decăderii din acesta drept, cu toate acestea intimatul nu au depus referințe, deși procedura de notificare a actului de procedură a fost efectuată corespunzător, fapt ce rezultă din scrisoare de expediere și avizul poștal anexate la dosar (f.d.70, vol.III).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

56. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

57. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție*) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

58. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

59. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

60. Recursul declarat la 13 iulie 2023 de către Mazur Lilian, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

61. Articolul 432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările efectuate prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01.09.2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

62. Articolul 433 lit.a) din Codul de procedură civilă (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului 13.07.2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: **a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).**”

63. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

64. Cu referire la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 15 februarie 2023, în ședință publică.

65. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la 03 mai 2023, la adresa de domiciliu al lui Mazur Lilian, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.42, vol.III), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către recurent. Totodată, în cererea de recurs, Mazur Lilia a invocat că cu decizia motivată a luat cunoștință la 07.07.2023 (f.d.62, vol.III).

66. Astfel, recursul declarat la 13 iulie 2023 de către Mazur Lilian, se consideră ca fiind depus în interiorul termenului prevăzut de art.434 alin.(1) CPC.

67. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

68. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva

invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

70. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

71. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că în recursul declarat la *13 iulie 2023*, Mazur Lilian a făcut referire generic la prevederile art.432 din Codul de procedură civilă (în redacția legii până la modificările din 01.09.2023), invocând încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

72. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului (*13.07.2023*), nu a stabilit că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată sau că a interpretat în mod eronat legea.

73. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 CPC, (în redacția legii în vigoare la data depunerii recursului – *13 iulie 2023*), respectiv nu constituie temei de casare a deciziei atacate, or, motivele recursului reprezintă de fapt dezacordul recurentului cu soluția instanței de apel, decizia fiind bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

74. De altfel, motivele de casare, invocate în recurs, se referă la dezacordul lui Mazur Lilian cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, prin urmare nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

75. Completul de judecată constată că recursul declarat de Mazur Lilian conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în acțiune și cererea de

apel care au fost analizate de către prima instanță și instanța de apel, fiind apreciate în mod corespunzător.

76. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

77. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor.

78. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

79. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

80. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

81. Din aceste motive, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Mazur Lilian urmează a fi considerat inadmisibil.

82. În conformitate cu art.431 alin.(1) și (2), art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Mazur Lilian.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecătorii

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat